



anmeldelser

Personlighetsforstyrrelser lar seg behandle

Sigmund Karterud (red.), Øyvind Urnes og Geir Pedersen

Personlighetsforstyrrelser

Forståelse, evaluering, kombinert gruppebehandling
555 s.

Pax Forlag 2001

Pris: kr. 398,-

Begrepet personlighetsforstyrrelse vekker ofte følelser både hos helsepersonell og hos befolkningen ellers. Mange får assosiasjoner til psykopati og alvorlige antisosiale tilstander, mange vet at mennesker med slike lidelser er vanskelige å håndtere og vanskelige å gi god hjelp. Ja, det er faktisk ennå mange som lett tyr til gamle «sannheter» om at dette er tilstander det ikke finnes hjelp for. Jeg håper slike fordommer er på vei ut av helsepersonells bevissthet, og at vi heller prøver å få en forståelse av hva dette dreier seg om for kanskje å kunne hjelpe bedre. Ja, jeg har til og med et framtidshåp om at det skal gå an å forebygge noe av utviklingen av slike lidelser. Det vil være en oppgave som utfordrer større deler av samfunnslivet enn helsevesenet og psykiatrien.

Det er endelig kommet en stor, god bok på norsk om personlighetsforstyrrelser. Den springer ut fra miljøet på Dagavdelingen ved Ullevål sykehus som de siste 20 årene har spesialisert seg på utredning, evaluering og behandling av pasienter med personlighetsforstyrrelser. Dagavdelingens virksomhet har således vært nært knyttet opp mot klinisk forskning. Mange av medarbeiderne i avdelingen har fått komme til uttrykk slik at materialet framstår tverrfaglig og bredspektret. Det virker solid i sin dokumentasjon og troverdig på bakgrunn av den åpne diskusjonen forfatterne fører rundt vanskelige og kontroversielle spørsmål angående diagnostikk, behandlingstilnærming og behandlingsresultater. Den teoretiske forankringen ligger i en psykodynamisk, selvpsykologisk forståelse av disse tilstandene og mennesket som helhet.

Boken er inndelt i fire hovedbolker. Den første delen tar hovedsakelig for seg diagnostikk og forekomst av personlighetsforstyrrelser og forholdet til symptomlidelser, arv og biologiske faktorer, effekt av behandling samt psykodynamiske teorier for personlighetsforstyrrelser. En aktuell og

viktig diskusjon er om tilstandene skal forstås kategorielt eller dimensjonalt. Våre

diagnostiske manualer er basert på en kategorisk beskrivelse av ulike forstyrrelser, det vil si oppfyllelsen av et visst antall gitte kriterier ut i fra en atferdsbeskrivelse. En dimensjonal forståelse baserer seg på en modell der man ser for seg personlighetsforstyrrelsene som ytterpunktene på et kontinuum av vanlige personlighetstrekk. F.eks kan man tenke seg at paranoiditet vil da være ytterpunktet på en mistenksomhetsskala.

Neste del av boken dreier seg om utviklingen av psykoterapeutiske behandlingsprogrammer, samt retningslinjer for en tidsbegrenset behandling ved dagavdeling. I del tre tar man for seg kvalitetssikringsprosedyrer og evaluering. Her får man god innføring i de forskjellige diagnoseverktøy som brukes, og man får en diskusjon om den kliniske nytten av psykologiske tester. Teksten er godt krydret med kliniske eksempler. I den siste delen presenteres gruppebehandlingsopplegget slik det gjøres på dagavdelingen på Ullevål. Vi får her en grundig innføring i tverrfaglig behandlingstenkning med mange elementer. Det er, for å nevne noen, storgruppe, psykoterapigruppe, kognitiv gruppe for angstlidelser, billedterapigruppe, kroppsbevissthetsgruppe, spiseforstyrrelsegruppe og medikamentgruppe. Sentrale begreper i terapiprosessene presenteres og diskuteres slik som empati og grenser, motoverføring og selvobjektsvikt, utagering og dekompenisering.

Boken er lettlest og har et ukomplisert språk. Den henvender seg til helsepersonell og studenter som har med personlighetsforstyrrelser å gjøre. «Det ligger i personlighetsforstyrrelsens vesen at den krever samarbeid mellom behandlingspersonell og forskjellige behandlingsformer, enten det er på sykehus, psykiatriske poliklinikker eller i primær- eller spesialisthelsetjenesten» skriver redaktørene i bokens innledning. Jeg tror de aller fleste allmennpraktiserende leger vil kunne ha glede og nytte av å lese denne boka og ha den stående på kontoret.

Tone Skjeven

